

DOCENTENHANDLEIDING

OPDRACHT E1.6 ECONOMISCHE DIMENSIE – 3 ECONOMISCHE SAMENWERKING IN HET CARIBISCH GEBIED – VWO

Eindtermen:

Domein E Leefomgeving

Subdomein E1.6 Economische dimensie

De kandidaat kan economische relaties in het Caribisch gebied beschrijven, verklaren en analyseren.

In dit verband kan de kandidaat:

Een beschrijving geven van de economische samenwerkingsverbanden binnen het Caribisch gebied.

Aandachtspunten:

- Voor economische ontwikkeling is lidmaatschap van internationale politieke organisaties van belang.
- De economische relaties van Caribische (ei)landen met externe gebieden zijn omvangrijker dan de interne economische relaties binnen het Caribisch gebied.
- Braindrain en braingain is een kenmerk van de relatie tussen centrum en periferie.

Stap 1

Vragen

1 Waarom zijn externe handelsrelaties voor het Caribisch gebied belangrijker dan de handelsrelaties tussen de eilanden zelf, en hoe is deze situatie historisch tot stand gekomen?

1 Externe handelsrelaties zijn van groot belang voor het Caribisch gebied vanwege de historische context waarin koloniale banden deze eilanden eeuwenlang hebben verbonden met wereldmachten. Deze historische banden hebben handelsroutes, politieke allianties en economische samenwerkingsverbanden gecreëerd die tot op de dag van vandaag invloedrijk blijven. Het heeft geleid tot een grotere handelsrelatie met externe naties dan tussen de eilanden zelf.

2 Welke specifieke voordelen biedt de Cotonou-overeenkomst aan de ACP-landen en hoe heeft Guyana in het bijzonder geprofiteerd van de associatie met de EU?

2 De Cotonou-overeenkomst biedt ACP-landen toegang tot de EU-markten en financiële steun voor ontwikkelingsprojecten. Guyana heeft in het bijzonder aanzienlijke steun ontvangen uit het Europees Ontwikkelingsfonds voor diverse projecten, zoals de verbetering van de zeetransportinfrastructuur, de verbetering van de drinkwatervoorziening en sanitaire voorzieningen, en voor duurzame landbouw- en plattelandontwikkeling.

3 Wat zijn de verschillen tussen de Franse 'Départements d'outre mer' (DOM) en 'Collectivité d'outre-mer' (COM) en hoe hebben deze gebieden, zoals Martinique, geprofiteerd van hun relatie met Frankrijk en de EU?

3 De 'Départements d'outre mer' (DOM) zijn overzeese departementen van Frankrijk en hebben dezelfde status als de departementen op het Franse vasteland, terwijl de 'Collectivité d'outre-mer' (COM) een lossere verbinding met Frankrijk hebben met meer autonomie op bepaalde gebieden. Beide soorten gebieden profiteren echter politiek en economisch van hun nauwe banden met Frankrijk. Bijvoorbeeld, Martinique, een DOM, heeft geprofiteerd van EU-fondsen die zijn gebruikt voor de verbetering van zijn infrastructuur en toerisme.

Stap 2

Vragen

1 Hoe kan de aanwezigheid van een aanzienlijke Caribische diaspora in de VS de economische relaties tussen de twee regio's beïnvloeden?

1 De Caribische diaspora in de VS kan de economische banden versterken door middel van remittances (geldoverdrachten die door migranten worden verstuurd naar hun land van herkomst, meestal naar familieleden), wat een belangrijke inkomstenbron kan zijn voor veel Caribische huishoudens. Daarnaast kunnen leden van de diaspora handelsnetwerken vormen, wat handels- en investeringskansen kan stimuleren tussen de twee regio's.

Opdracht dollarisatie

Gebruik bron 8.

Bron 8

Valuta in het Caribisch gebied

In het Caribisch gebied gebruiken verschillende landen de dollar als hun officiële valuta of hebben hun eigen munt gekoppeld aan de dollar. Hier enkele voorbeelden:

Amerikaanse Maagdeneilanden: De officiële valuta is de Amerikaanse dollar (USD).

Puerto Rico: Als een territorium van de Verenigde Staten gebruikt Puerto Rico ook de Amerikaanse dollar.

Oost-Caribische dollar: Dit is de valuta van verschillende landen en gebieden in het oostelijke deel van het Caribisch gebied. Deze omvatten Antigua en Barbuda, Dominica, Grenada, Saint Kitts en Nevis, Saint Lucia, Saint Vincent en de Grenadines, Anguilla en Montserrat. Deze valuta is gekoppeld aan de Amerikaanse dollar.

Bahama's: De Bahamaanse dollar (BSD), die gekoppeld is aan de Amerikaanse dollar, is de officiële valuta, maar de Amerikaanse dollar wordt ook algemeen geaccepteerd.

Barbados: De Barbados dollar (BBD) is de officiële valuta, maar is ook gekoppeld aan de Amerikaanse dollar en Amerikaanse dollars worden vaak geaccepteerd.

Caymaneilanden: De Caymaneilanden gebruiken de Caymaneilanden dollar (KYD), die gekoppeld is aan de Amerikaanse dollar.

Wanneer een land zijn eigen valuta heeft die "gekoppeld is aan de dollar", betekent dit dat de waarde van de lokale valuta vastgesteld of gekoppeld is aan de waarde van de Amerikaanse dollar. Dit systeem staat bekend als een vaste wisselkoers.

In een dergelijk systeem bepaalt de centrale bank van dat land een vaste wisselkoers tussen hun valuta en de Amerikaanse dollar. De centrale bank zal ingrijpen op de valutamarkt om ervoor te zorgen dat de wisselkoers binnen een bepaalde marge van deze vaste koers blijft. Dit doen ze door hun eigen valutareserves te kopen of te verkopen.

Het is belangrijk om te onthouden dat, hoewel sommige landen hun eigen valuta hebben die gekoppeld is aan de dollar, dit niet betekent dat de Amerikaanse dollar altijd wordt geaccepteerd of gebruikt als wettig betaalmiddel. Het is altijd het beste om vooraf te controleren voordat je reist.

1 Geef een voordeel van dollarisatie voor een land.

1 Voordelen van de dollarisatie kunnen zijn:

Stabiliteit: Het koppelen van een valuta aan de sterke en stabiele Amerikaanse dollar kan helpen om inflatie laag te houden en economische stabiliteit te bevorderen in het land dat de koppeling gebruikt.

Voorspelbaarheid: Voor bedrijven en investeerders biedt een vaste wisselkoers meer voorspelbaarheid in internationale handel en investeringen. Voor toeristen geldt dat de dollarisatie naast gemak zorgt voor financiële voorspelbaarheid: geen wisselkoersrisico's en geen transactiekosten.

2 Geef ook nadeel van deze dollarisatie.

2 Door te kiezen voor dollarisatie, zijn Caribische landen indirect gekoppeld aan het monetaire beleid van de VS en zijn ze gevoelig voor schommelingen in de Amerikaanse economie. Als er bijvoorbeeld een recessie optreedt in de VS of er veranderingen zijn in het rentebeleid, kan dit directe gevolgen hebben voor de gedollariseerde economieën zonder dat ze veel controle of aanpassingsvermogen hebben.

Stap 3

Opdracht: Braindrain en braingain

Bedenk een verhaal over de braindrain en de braingain in de Cariben.

Ga als volgt te werk:

- Bedenk een fictief personage, bijvoorbeeld "Amanda" uit Trinidad of "David" uit Curaçao.
- Stel je voor dat dit personage net is afgestudeerd en staat voor de keuze om in het buitenland te werken of terug te keren naar hun thuisland.
- Pak een vel papier en deel het papier in tweeën.

Aan de ene kant (Braindrain) schets je het leven van je personage als ze besluiten in het buitenland te blijven. Wat zijn hun ervaringen? Wat missen ze? Wat zijn de gevolgen voor hun thuisland?

Aan de andere kant (Braingain) illustreer je hun leven als ze besluiten terug te keren naar hun thuisland. Hoe dragen ze bij aan de ontwikkeling van hun thuisland? Wat zijn de voordelen voor hun gemeenschap?

- Presenteer je verhaal aan enkele klasgenoten.
- Bekijk ook de verhalen van enkele klasgenoten.
- Pas je eigen verhaal eventueel nog wat aan.

Voorbeeldantwoord

Laten we een fictief personage introduceren: "David" uit Curaçao.

David is net afgestudeerd met een master in hernieuwbare energietechnologieën van een vooraanstaande universiteit in Nederland. Hij staat nu voor de keuze: blijft hij in Nederland om te werken voor een innovatief technologiebedrijf, of keert hij terug naar Curaçao om bij te dragen aan de energietransitie van zijn thuisland?

Braindrain

Als David besluit in Nederland te blijven, krijgt hij een goedbetaalde baan bij een toonaangevend technologiebedrijf dat gespecialiseerd is in de ontwikkeling van duurzame energieoplossingen. Hij werkt aan baanbrekende projecten, woont in een modern appartement en heeft toegang tot de nieuwste technologieën en professionele ontwikkelingsmogelijkheden. Echter, hij mist zijn familie, de cultuur en de unieke levensstijl van Curaçao diep. Terwijl David persoonlijk en professioneel groeit, voelt hij een groeiend schuldgevoel over het niet bijdragen aan de ontwikkeling van zijn thuisland, dat dringend behoefte heeft aan zijn expertise in duurzame energie.

Door zijn vertrek draagt David bij aan de braindrain in Curaçao, waar het gebrek aan hoogopgeleide professionals een hinderpaal vormt voor de economische ontwikkeling en de vooruitgang op het gebied van duurzame energie. Zijn familie is trots maar voelt ook het verlies van hun zoon die zijn kennis en vaardigheden elders inzet.

Braingain

Als David echter kiest om terug te keren naar Curaçao, vindt hij een baan bij een lokaal bedrijf dat werkt aan de implementatie van duurzame energieprojecten. Ondanks een lager salaris dan wat hij in Nederland zou verdienen, vindt David voldoening in het direct bijdragen aan de verbetering van de levenskwaliteit op het eiland. Hij wordt een belangrijke speler in de transitie naar duurzame energie in Curaçao, leidt projecten voor zonne- en windenergie, en werkt samen met de overheid en lokale gemeenschappen om bewustzijn en steun voor deze initiatieven te vergroten.

David's terugkeer stimuleert niet alleen de lokale economie maar inspireert ook andere jonge professionals om hun vaardigheden in te zetten voor de ontwikkeling van hun thuisland. Zijn verhaal wordt een voorbeeld van hoe de terugkeer van hoogopgeleide diaspora leden kan leiden tot braingain, waarbij de kennis en ervaring die in het buitenland zijn opgedaan, worden aangewend om lokale uitdagingen aan te pakken en bij te dragen aan de nationale ontwikkeling.

David's verhaal illustreert de complexiteit van de keuze tussen blijven en terugkeren voor jonge professionals uit de Cariben. Terwijl braindrain kortetermijnvoordelen kan bieden voor het individu, benadrukt braingain het belang van het inzetten van kennis en vaardigheden voor de langetermijnontwikkeling van hun thuisland. Het onderstreept de waarde van het bijdragen aan de gemeenschap en het positieve effect dat één individu kan hebben op de toekomst van een natie.

Eindproduct

Voorbeelduitwerking

Onderzoek & Brainstorm

Groep 4: CARICOM

Stap 1: Onderzoek

- Begin met een diepgaande studie van de CARICOM, haar lidstaten, en hun economische en politieke relaties.
 - Identificeer de belangrijkste handelspartners binnen en buiten de regio, inclusief de EU, de VS, Canada, en opkomende markten zoals China.
 - Bestudeer de voornaamste export- en importproducten van de CARICOM-landen.
- Onderzoek de rol van de CARICOM in regionale integratie en economische samenwerking.

Stap 2: Belangrijkste Punten

- Noteer de lidstaten van de CARICOM en hun primaire economische sectoren.
- Markeer belangrijke handelsovereenkomsten, zoals de CARIFORUM-EU Economic Partnership Agreement.
- Noteer eventuele uitdagingen of belemmeringen in de handel die de CARICOM-landen ondervinden.
- Ontwerp het Web

Stap 3: Teken

- Plaats "CARICOM" in het midden van het vel of digitaal canvas.
- Teken lijnen naar elk lidstaat, en vermeld de belangrijkste exportproducten of -diensten die zij aanbieden.

- Teken vervolgens lijnen naar belangrijke niet-lidstaat handelspartners en noteer de aard van de handelsrelatie (bijvoorbeeld, "export van bauxiet naar Canada").
- Gebruik kleurcodes of patronen om onderscheid te maken tussen verschillende types relaties: bijvoorbeeld, economische (groen), educatieve uitwisselingen (blauw), politieke/diplomatieke banden (rood).

Stap 4: Uitleg/presentatie

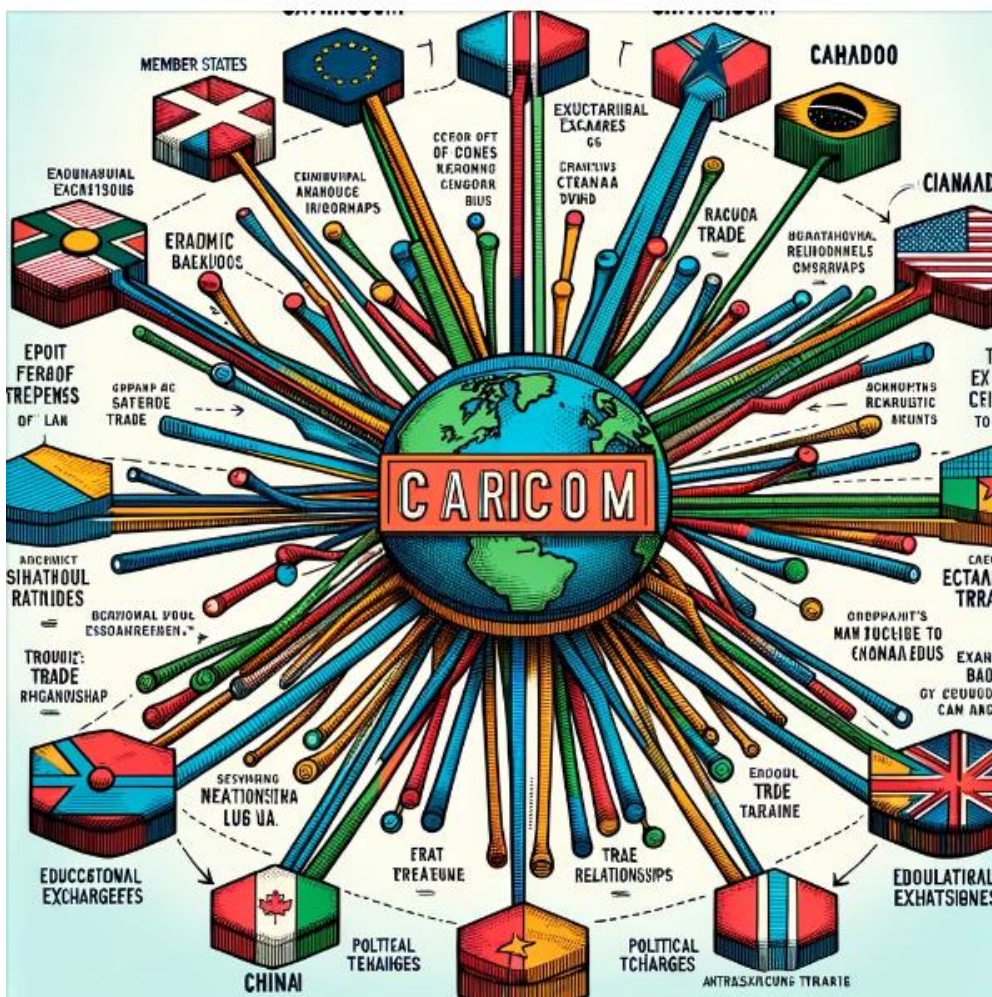
- Leg de structuur van het handelsweb uit, inclusief de kernpunten van CARICOM's handelsrelaties.
- Benadruk hoe de CARICOM als regionaal blok werkt aan het versterken van de economische positie van haar leden op het wereldtoneel.

Wijs op eventuele uitdagingen en kansen die zijn geïdentificeerd tijdens het onderzoek.

Evaluatie

Stap 5: Reflectie

- Reflecteer op de complexiteit van de handelsrelaties van de CARICOM en de invloed van historische en politieke banden op deze relaties.
- Bespreek hoe de handelsdynamiek zou kunnen veranderen met nieuwe internationale overeenkomsten of wereldwijde economische verschuivingen.
- Overweeg de potentiële rol van de CARICOM in het bevorderen van duurzame ontwikkeling en economische diversificatie binnen haar lidstaten.

Toets

Toetsvragen met antwoorden.

1 Externe handelsrelaties in het Caribisch gebied

Wat speelt een belangrijke rol in de handelsrelaties van het Caribisch gebied met externe wereldmachten?

- A **Koloniale banden**
- B Klimaatverandering
- C Eilandgrootte
- D Populatiegrootte

2 Gemeenebest van Naties

Welk voordeel genieten leden van het Gemeenebest van Naties van wanneer ze handelen met andere Gemeenebestlanden?

- A Hogere handelsbelasting
- B Geen handelsvoordelen
- C **Lagere handelsbarrières**
- D Speciale diplomatieke rechten

3 Relatie met Frankrijk

Wat is het verschil tussen een DOM en een COM?

- A **DOMs hebben dezelfde wetten en regels als Frankrijk, terwijl COMs een grotere mate van bestuurlijke autonomie hebben.**
- B Er is geen verschil.
- C DOMs hebben een grotere mate van bestuurlijke autonomie, terwijl COMs dezelfde wetten en regels als Frankrijk hebben.
- D COMs zijn geen deel van Frankrijk, terwijl DOMs dat wel zijn.

4 ACP-landen en EU

Wat is de Cotonou-overeenkomst?

- A Een handelsovereenkomst tussen de EU en de Verenigde Staten
- B Een speciale relatie tussen de ACP-landen en de EU
- C Een overeenkomst tussen de Caribische eilanden onderling
- D Een militaire overeenkomst tussen de EU en de ACP-landen

5 Relatie met de Verenigde Staten

Wat is een van de belangrijkste exportproducten van de Cariben naar de VS?

- A Elektronica
- B **Textiel**
- C Machines
- D Auto's

6 Braindrain

Wat betekent de term 'braindrain'?

- A Een toename van getalenteerde individuen naar een land.

B Het fenomeen waarbij getalenteerde individuen hun thuisland verlaten op zoek naar betere kansen in het buitenland.

C Investerings in onderwijs.

D De terugkeer van getalenteerde individuen naar hun thuisland.

7 Dollarisatie

Wat is het belangrijkste voordeel van dollarisatie voor Caribische economieën?

A Meer controle over rentetarieven

B Bescherming tegen inflatie en valutaschommelingen

C Vergroting van hun monetaire beleidsautonomie

D Bevordering van de lokale cultuur

8 Braingain

Wat wordt bedoeld met 'braingain'?

A Verlies van getalenteerde professionals uit een land.

B Inspanningen om getalenteerde professionals terug te halen naar hun thuisland.

C De opkomst van nieuwe onderwijsinstellingen.

D Uitbreiding van de gezondheidszorg.

9 Relatie tussen landen in het Caribisch gebied en de VS

Waarom is de regionale stabiliteit van het Caribisch gebied van belang voor de VS?

A Om het toerisme te bevorderen

B Vanwege de gezamenlijke geschiedenis en cultuur

C Vanwege de invloed op de regionale stabiliteit en mogelijke economische implicaties

D Om de handelsrelaties met andere landen te verbeteren

10 Caribische diaspora

Hoe draagt de Caribische diaspora in de VS bij aan de economieën van hun thuislanden?

A Door het sturen van financiële hulp en remittances

B Door het openen van nieuwe fabrieken en bedrijven

C Door het bevorderen van de lokale cultuur en tradities

D Door het aanbieden van gratis onderwijs